Bijlage 1 Participatieverslag

Samen met onze partners

De omgevingsvisie gaat over de toekomst van de gemeente Waalwijk. Dit raakt al onze inwoners, organisaties en ondernemers in de gemeente. Daarom hebben we de omgevingsvisie met hulp van onze inwoners, maatschappelijke organisaties, verenigingen, buurgemeenten, provincie en andere partners opgesteld. We zijn ontzettend blij met ieders inzet en bedanken iedereen die met ons mee wilde denken. In dit participatieverslag is te lezen wat de opbrengst van de participatie was.

De gerichte participatie voor de omgevingsvisie bestond uit drie fases. Allereerst zijn we in gesprek gegaan over het karakter van de gemeente en de opgaven die spelen. Daarna zijn in de tweede fase tijdens de eerste Week van de toekomst gesprekken gevoerd over de verschillende manieren waarop de gemeente kan ontwikkelen. Verder is ook gebruik gemaakt van de opbrengst van de stads- en dorpsgesprekken over de toekomst van gemeente Waalwijk die eind vorig jaar en begin dit jaar plaatsvonden. In de derde fase zijn we in gesprek gegaan over het concept-ontwerp van de omgevingsvisie. Samen met inwoners, partijen en organisaties hebben we gesproken over de doelen en ambities en in welke gebieden in de gemeente deze tot uiting komen.

Het karakter van de gemeente Waalwijk

Wat voor gemeente is Waalwijk? Wat maakt ons bijzonder? En waar moeten we aan werken om leven in de gemeente fijn te houden? Met deze vragen onder de arm zijn we in gesprek gegaan met onze inwoners. Dat deden we tijdens de weekmarkt in Sprang-Capelle, Waspik en Waalwijk. Daarnaast konden inwoners een online enquête invullen over het karakter en kwaliteiten van gemeente Waalwijk en de opgaven. Ruim 300 mensen hebben de enquête ingevuld.

Hieronder is te lezen welke punten het meest naar voren zijn gebracht. Hierbij is ook aangegeven wat herkenning opleverde ten opzichte van de stads- en dorpsgesprekken.

"Ons kent ons"

Tijdens deze participatieronde hebben we de vraag gesteld: Waar denk je aan als je aan de gemeente Waalwijk denkt? De uitspraak dat Waalwijk een stad is met een dorps karakter sprong er als meest herkenbaar uit. Verder kwam regelmatig terug dat Waalwijk echt iets anders is dan Waspik of Sprang-Capelle.

Waalwijk heeft een streepje voor op Sprang Capelle en Waspik

Sprang-Capelle en Waspik zijn ook onderdeel van gemeente Waalwijk. Dit sluit aan bij één van de genoemde uitdagingen voor de gemeente Waalwijk. De kernen Waspik en Sprang-Capelle voelen zich achtergesteld ten opzichte van de stad Waalwijk. Dit kwam zowel in de eerdere stads- en dorpsgesprekken als in de afgelopen enquête en de marktinterviews terug.

Een treinstation

Ook de slechte bereikbaarheid met het OV werd vaak genoemd. Een treinstation is gewenst. Voor de verbinding met steden als ‘s-Hertogenbosch, Tilburg en Breda is de bus zeer inefficiënt. Willen we

meer mensen en werkgelegenheid naar Waalwijk halen zal de bereikbaarheid sterk verbeterd moeten worden.

Meer appartementen/seniorenwoningen en beter voor doorstroming
Er werden zorgen geuit over het tekort aan woningen, met name voor starters en senioren.

Aanbod en kwaliteit voorzieningen
Daarnaast werd de aandacht gevestigd op het belang van voldoende voorzieningen in de wijken:

- Winkels, horeca en plekken waar je elkaar kunt ontmoeten.
- Verder kwam vaak terug dat het groen in de breedte een belangrijk onderwerp wordt gevonden en dat het onderhoud beter kan.

Ten slotte werd belangrijk gevonden dat het centrum van Waalwijk wordt getransformeerd om het voor alle leeftijdsgroepen aantrekkelijk te maken.

Meer luisteren naar bewoners en niet alleen maar eigenbelang voor gemeente
Uit zowel de eerdere stads- en dorpsgesprekken als afgelopen enquête kwamen twee duidelijke boodschappen aan ons als gemeente naar voren:

- Betrek de inwoners bij beslissingen;
- Geen woorden maar daden.

In de online enquête is gevraagd hoe mensen een aantal kerneigenschappen zien. Met name het gemeenschapsgevoel, het economische karakter van de gemeente, de verschillende landschappen en bijzondere natuur, de rijke geschiedenis en sterke verbinding met de regio werden herkend.

Als het gaat om de opgaven waar de gemeente de komende jaren aan moet werken vinden mensen het bouwen van betaalbare woningen, zorgen voor fijne en gezellige stads- en dorpscentra, verbeteren van openbaar vervoer, fiets- en wandelpaden belangrijk.

Eerste Week van de toekomst

Tijdens de eerste Week van de toekomst zijn we in gesprek gegaan over de verschillende manieren waarop de gemeente kan ontwikkelen. Dat gesprek hebben we gevoerd aan de hand van ontwikkelrichtingen. We hebben hierbij bewust uitersten opgezocht, om scherp te krijgen hoe mensen tegen een bepaalde keuze aankijken. Dit maakte de keuze soms lastig, maar het geeft gelijk een goed beeld van de lastige keuzes waar we in de realiteit vaak voor staan. We hebben bijeenkomsten georganiseerd voor keten- en regiopartners, onze (maatschappelijke) organisaties en verenigingen en voor onze inwoners in Sprang-Capelle, Waalwijk en Waspik. Bij het gesprek in Waalwijk waren ook onze jongerenambassadeurs aanwezig.

Naast de toekomstgesprekken tijdens de bijeenkomsten stond ook een online enquête uit over de ontwikkelrichtingen. Hierin konden mensen antwoord geven op stellingen. De stellingen bestonden uit keuzes die

ook in de ontwikkelrichtingen naar voren kwamen. Meer dan 500 mensen hebben de online enquête ingevuld.

Hieronder zijn de belangrijkste bevindingen uit de gesprekken met keten- en regiopartners, onze (maatschappelijke) organisaties en verenigingen en voor onze inwoners in Sprang-Capelle, Waalwijk en Waspik te lezen. De resultaten van de online enquête zijn aan het einde van de bijlage opgenomen.

Eerst bouwen in de kernen, daarna pas daarbuiten

Er moeten woningen worden gebouwd, met name betaalbare woningen die aansluiten bij onze veranderende woonbehoefte. Hiervoor zijn voldoende kansen in de kernen om te transformeren of op te toppen. Woningbouw buiten de kernen wordt niet uitgesloten, maar dat zou pas mogen als in de kernen geen geschikte locaties meer zijn. Het is belangrijk om in alle kernen evenredig te bouwen.

Belang van samen leven

De waarde die wordt gehecht aan de gemeenschap is groot. De sociale cohesie en mogelijkheden voor ontmoeting worden als belangrijk gezien. De keuze om zorg meer collectief te organiseren in de vorm van zorggemeenschappen wordt dan ook door veel mensen gewaardeerd. Daarnaast ziet men ook kansen in het combineren van woonvormen waar jong en oud samen leven. In het woningbouwprogramma rekening houden met de behoefte van inwoners en inzetten op eenpersoonshuishoudens, starters en senioren wordt als belangrijk gezien.

Voorzieningen combineren en meer ruimte voor cultuur

De aanwezigheid van voorzieningen wordt als belangrijk gezien. Het voorstel om in de verschillende centra in te zetten op een mix van wonen, werken en verblijven wordt als positief gezien. Daarnaast wordt ook het clusteren van voorzieningen, waarbij bijvoorbeeld onderwijs, sport en kinderopvang een gebouw delen, als positief ervaren. Met name de jeugd gaf aan dat ze graag meer voorzieningen willen waar ze samen kunnen komen. Dat kan een plek zijn voor feestjes of voor een filmavond. Nu zijn ze daarvoor vaak aangewezen op ’s-Hertogenbosch of Tilburg.

Daarnaast zou het een kans zijn voor de gemeente als er meer culturele plekken zijn. Dat kan een plek zijn waar meerdere creatieve bedrijven samen gebruik van maken en waar inwoners naartoe kunnen.

Bedrijven moeten bijdragen aan Brede Welvaart

De logistiek is een belangrijk onderdeel van onze economie en velen beamen dat. Echter wordt de verdozing niet als wenselijk beschouwd. Het is belangrijk dat bedrijven bijdragen aan het welzijn van de inwoners in de gemeente. Ze moeten zorgen voor werkgelegenheid voor de inwoners, hun steentje bijdragen als het gaat om duurzaamheid en bedrijven die voor overlast zorgen kunnen beter verplaatst worden naar de bedrijventerreinen. Daarnaast wordt ook aandacht gevraagd voor arbeidsmigranten. Het is belangrijk dat voor deze groep zaken als huisvesting, ondersteuning en integratie op orde is. Hierover zijn afspraken met de bedrijven noodzakelijk, zij hebben ook een verantwoordelijkheid.

Stimuleren, niet opleggen

Een aantal vragen ging over de manier waarop bepaalde zaken verwezenlijkt kunnen worden. Het ging bijvoorbeeld over het opleggen van regels om de gezondheid van inwoners te verbeteren, meer verantwoordelijkheid bij inwoners leggen om openbaar groen te onderhouden of inwoners de taak te geven om energie te besparen. Veel mensen zijn meer voorstander van het stimuleren van gedrag in plaats van het opleggen van regels. Toch zijn veel inwoners wel bereid om mee te helpen. Bijvoorbeeld als het gaat om het aanpassen van hun energiegebruik of het verbeteren van de biodiversiteit door tegels uit de tuin te halen en voor inheemse planten te kiezen.

Openbaar vervoer, fietsen en wandelen op orde voordat de auto wordt ontmoedigd

Het verbeteren van het openbaar vervoer is een belangrijk punt. De komst van Bus Rapid Transit (BRT) zal veel verbeteren. Er wordt aandacht gevraagd voor een goede aansluiting van het openbaar vervoer in de dorpen op de BRT. Daarnaast is het belangrijk om te investeren in goede (snel-)fietsroutes en wandelpaden. Pas als er een goed alternatief is voor de auto is het mogelijk om autogebruik af te bouwen of zelfs te ontmoedigen.

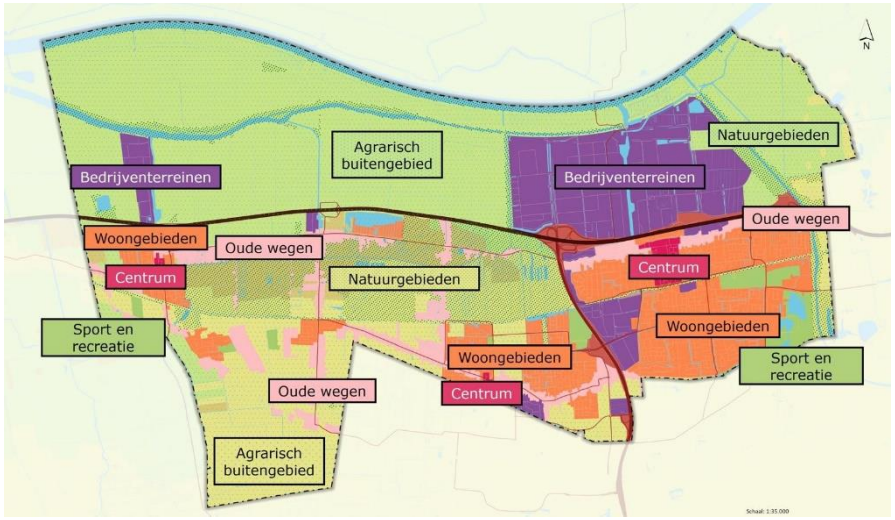
Verduurzamen waar de meeste winst kan worden behaald en de grote schouders de zwaarste lasten laten dragen

Als het gaat om de transitie naar duurzame energie wordt aangegeven dat het verstandig is om daarbij te kijken naar de plekken waar de meeste winst kan worden behaald. Het gaat dan met name om grote bedrijven waar bijvoorbeeld zonnepanelen op daken kunnen worden geplaatst of waarbij het gebouw geïsoleerd kan worden. Het ontlasten van kwetsbaardere inwoners wordt als belangrijk gezien. Deze groep mensen moet niet meer kosten of zorgen krijgen door verduurzaming.

Tweede Week van de toekomst

De koers laat zien wat de richting is die de gemeente Waalwijk op wil de komende jaren, wat onze ambities zijn en wat de doelen zijn waar we aan werken. In de omgevingsvisie worden deze ambities en doelen verder uitgewerkt. Daarbij bepalen we per gebied een aanpak.

Tijdens de tweede Week van de toekomst hebben we de ambities en doelen uit de omgevingsvisie verder verdiept en hebben we per gebied gekeken welke ambities en doelen onze inwoners en partners belangrijk vinden (zie figuur 51). Voor onze partners (keten- en regiopartners en onze (maatschappelijke) organisaties en verenigingen) was een bijeenkomst georganiseerd op het gemeentehuis. In Sprang-Capelle, Waalwijk en Waspik waren bijeenkomsten voor inwoners.

Figuur 1: Gebieden in de gemeente Waalwijk waarover het gesprek is gevoerd tijdens de participatie

Naast deze gesprekken stond ook een online enquête uit over de ambities. Hierin konden mensen per ambitie aangeven in welke gebieden ze die ambitie het belangrijkst vonden. Meer dan 500 mensen hebben de online enquête ingevuld. De resultaten van de online enquête zijn aan het einde van de bijlage opgenomen.

Hieronder zijn de belangrijkste bevindingen uit de gesprekken met onze inwoners in Sprang-Capelle, Waalwijk en Waspik en onze partners te lezen.

Inwoners

Dit viel op:

- Goede bereikbaarheid was in alle gebieden een belangrijk onderwerp. Inwoners willen veilig verkeer, goed openbaar vervoer en goede verbindingen.
- Ook passend woonaanbod voor vitale kernen en brede voorzieningen in alle kernen werden vaak genoemd. Denk aan woningen voor ouderen, gemengde wijken en genoeg voorzieningen dichtbij.
- De ambities over water, natuur en duurzaamheid kregen minder aandacht. Veel inwoners vinden dat deze onderwerpen al goed geregeld zijn.

Wat vonden inwoners per gebied belangrijk?

Woonwijken

Behoefte aan seniorenwoningen, gemengde wijken, meer groen (vooral in Waspik) en minder autoverkeer.

Gebied rondom de oude wegen (Linten)
Zorgen over verkeersveiligheid, wateroverlast en het behoud van grote bomen. Daarnaast betere verbindingen en een goede de balans tussen wonen en werken.

Centrumgebieden
Bereikbaarheid voor ouderen, met name goed openbaar vervoer en verkeersveiligheid. Daarnaast vindt men passend woonaanbod voor vitale kernen belangrijk voor het centrum.

Bedrijventerreinen
Beter openbaar vervoer, minder vrachtverkeer, meer samenwerking tussen bedrijven en scholen.

Sport- en recreatiegebieden
Veilige routes voor iedereen, bijvoorbeeld door goede fietspaden en goede verlichting. Daarnaast meer sportvoorzieningen in Waspik en in de hele gemeente meer aandacht voor toerisme.

Agrarisch buitengebied
Waardering voor boeren die bijdragen aan milieu en water. Er zijn zorgen over grote zonneparken en windmolens in het buitengebied en over gezondheidseffecten van windmolens.

Natuurgebieden
Balans tussen gebruik en rust. Er zijn zorgen over verstoring door bijvoorbeeld festivals of licht.

Partners

Woonwijken

- Aandacht voor hittestress en meer groen in de straten.
- Belang van levensloopbestendige woningen.
- Verschil tussen stad en dorp vraagt om maatwerk in bereikbaarheid en hulpdiensten.
- Meer multifunctioneel gebruik van gebouwen en aandacht voor voorzieningen in Landgoed Driessen.

Centrumgebieden

- Bereikbaarheid voor alle vervoersvormen, met speciale aandacht voor ouderen.
- Meer woningen in het centrum, met ruimte voor jong en oud.
- Cultuureducatie voor jongeren en een actief evenementenbeleid.

Gebied rondom de oude wegen (Linten)

- Water en bodem als belangrijke basis voor verdere ontwikkeling.
- Energieopslag en ondersteuning van bewonersinitiatieven bij duurzaamheid.
- Zorgen over het verdwijnen van regionaal openbaar vervoer.
- Kansen voor kleinschalige bedrijvigheid en behoud van het historische karakter.

Bedrijventerreinen

- Betere bereikbaarheid met openbaar vervoer, vooral voor stagiaires en werknemers zonder auto.

- Ruimte voor vakbedrijven en ambachten, minder grote logistieke hallen.
- Ontmoetingsplekken voor arbeidsmigranten en stimuleren van stageplekken.

Sport- en recreatiegebieden

- Toegankelijkheid en veiligheid van fiets- en wandelroutes, ook voor mindervaliden.
- Idee voor een integraal sport- en gezondheidscentrum in elke kern.
- Meer samenwerking tussen organisaties door multifunctionele accommodaties.

Agrarisch buitengebied

- Behoud van de agrarische functie, met ruimte voor kleinschalige bedrijvigheid zoals zorgboerderijen.
- Kritiek op grootschalige zonnevelden en zorgen over gezondheidseffecten van windmolens.
- Belang van goede waterafvoer en ruimtelijke kwaliteit.
- Kans voor agrariërs bij natuurbeheer en biodiversiteit.

Natuurgebieden

- Water en bodem als basis voor bescherming van natuurwaarden.
- Spreiden van recreatiedruk om overbelasting van natuurgebieden te voorkomen.
- Bereikbaarheid voor hulpdiensten, met behoud van rust in de natuur.